

GELENEKSEL TÜRK MOTİFLERİNİN EV TEKSTİLİ TASARIMINDAKİ UYGULAMA ALANLARI

Aysen SOYSALDI¹, Elif İrem TEKKILIÇ², Özge KILIÇ³

ÖZET

Bu çalışma, ev tekstili ürünlerinden döşemelik kumaşlar ve nevresimlerde kullanılan geleneksel Türk motiflerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, Denizli'de ev tekstili ürünü ve Bursa'da döşemelik kumaş üreten firmalarda Türk süsleme motifleri kullanılmıştır. Araştırma kapsamında bilgi formlarından elde edilen verilere göre nevresimlerde en çok kullanılan motifler rumi, lale ve bahar dalı motifleri, döşemelik kumaşlarda ise stilize bitkisel motifler ve lale motifleri olarak saptanmıştır. En çok kullanılan yerleşim düzeni, nevresimlerde tam rapor, döşemelik kumaşlarda ise yatay-dikey yönde ulama rapor tekrarlarıdır.

Anahtar Kelimeler: Ev tekstili, geleneksel motifler, döşemelik kumaş, nevresim

AREAS OF TRADITIONAL TURKISH MOTIFS IN HOME TEXTILE DESIGN

ABSTRACT

This study was done in order to determine of Turk motifs which used in home textile products; upholsteries and linens. In this study, it was observed that, Turkish decorative motifs are used by the companies in Denizli which produce home textile and in Bursa which produce upholstery. According to data obtained from information forms, the most used motifs in linens rumi, tulip and sprig, the most used motifs in upholsteries stylized plant motifs and tulip motifs. The most used composition in linens is center composition and the most used composition in upholsteries is horizontal and vertical repeat composition.

Keywords: Home textile, traditional motifs, upholstery, linens

¹Profesör, Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü Geleneksel Türk Sanatları Ana Sanat Dalı, asosyal@gazi.edu.tr

²Araştırma Görevlisi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tekstil Tasarımı Ana Bilim Dalı, eliftekkilic@gazi.edu.tr

³Araştırma Görevlisi, Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Tekstil Tasarımı Ana Bilim Dalı, kilicozge@gazi.edu.tr

1.GİRİŞ

“Ev tekstilinin bugünkü yerini ortaya koyarken bu kavramdan önce kullanılan “mefruşat” sözcüğüne bakmak gerekmektedir. “Mefruşat” sözcüğü Türkçe olmayıp, Osmanlıca-Türkçe sözlükte “Mefruş” yani döşenmiş, döşeli anlamına gelen Arapça’dan geçmiş bir sıfat olarak ifade edilmektedir. “Mefruşat”; döşemelik eşya, döşeme, döşengi olarak tanımlanmaktadır.” (Develioğlu ve Kılıçkını, 1982:227) Ancak günümüzde bu tanımlar yerini ev tekstili kavramına bırakmıştır. Ayrıca ev tekstili ürünleri, kullanılan ortama göre ürün ve işlev değişikliği göstermektedir.

“Ev tekstil ürünleri yaşadığımız mekanları giydirmek için kullanılan tekstilden yapılan eşyalardır. Perde, yatak takımı, yatak örtüsü, kılıf, dekoratif örtü, dekoratif yastık ve minder, havlu, yolluk ve paspas gibi eşyalar ev tekstil ürünleri kapsamındadır.” (Ersoy ve diğerleri, 2007:2)

Fazla sayıda çeşitlilik gösteren ev tekstili ürünleri, uluslararası ticaret koşullarına uyum sağlayabilmek amacıyla dünyaca kabul gören bir sistemde sınıflandırılmıştır. Bu ürün grupları; ev, işyeri, otel, lokanta, mağaza vs. kapalı yaşam alanlarında fonksiyonel ve dekoratif amaçlı kullanılan perde, havlu, masa örtüsü, yatak çarşafı, yastık, battaniye, döşemelik kumaşlar, duvar kâğıtları ve duvar kaplamalarıdır (İTO, 2002).

Türkiye’nin önemli sektörlerinden biri olan tekstil sektörünün alt kolu ev tekstili sektörü son 5 yıl içinde yakaladığı trend ve gerçekleştirdiği ihracat hacmi ile Türkiye’nin önde gelen sektörlerindedir. Ev tekstili sektörünün ekonomi için yarattığı artı değer göz önüne alındığında sektörün profilinin çıkartılması ve yükselen ihracat trendini desteklemek amacıyla araştırmalar yapılması önemli görülmektedir (İTO, 2002).

Ev tekstilleri sektöründe de diğer tekstil alanlarında olduğu gibi görünümü ve estetiği uygun kılacak, ürüne olan ilgiyi artıracak birtakım unsurlardan faydalanılmaktadır. Bunların başında da şüphesiz ki motif, bezeme ve süslemeler gelmektedir.

Motif, bezeme ve süslemede bütünü oluşturan parçalardan her birine verilen ad olarak tanımlanmakta ve karşılığı olarak Türkçe “Örge” sözcüğü kullanılmaktadır. (Sözen ve Tanyeli, 2012; 214). Motifler; toplumun acısını, hayat tarzını, zevklerini gözler önüne sererek, günışığına çıkararak

ve buna bağlı olarak gelişerek, zenginleşmektedir. Kullanılan motif ve kompozisyonlar dönemleri, bölgeleri, boyları ve birliklilikleri göstermekte önemli bir belge olmuştur. (Ortaç, 2010; 142)

“Türk süsleme sanatlarında kullanılan motifler şu şekildedir;

1-Bitkisel Motifler

Çiçekler (Penç, Hatayi, Goncagül, Yarı üsluplaştırılmış motifler, Lale, Gül, Karanfil, Sümbül, Süsen, Zambak, Nergis, Menekşe, Manisa Laleleri),Yapraklar, Ağaçlar, Meyveler.

2-Hayvan Motifleri

Yalın Hayvan Formu, Rumi.

3-İnsan Figürü

4-Mimari ve İnsan Yapısı Formlardan Esinlenen Motifler

Kaplar, Bina Desenleri, Gemi ve kalyonlar, Eşya Motifleri.

5-Doğadan Stilize Edilen Motifler

Bulutlar, Güneş, ay ve yıldızlar, Deniz, akarsu ve durgun su, Ateş ve nur motifleri.

6-Yazı Süsleme

7-Geometrik ve Sembolik Motifler

Geometrik Motifler (Ağlar, kapalı ve açık geometrik geçmeler, Geçmeler, Zencirek, Beşgen-Altıgen Yıldızlar, Sekiz Köşeli- On Köşeli dairesel Yıldızlar), Sembolik Motifler (Çintemani)” (Savaş, 2013:89).

Geleneksel Türk Sanatı incelendiğinde gerek kapsadığı dönem gerekse coğrafya bakımından oldukça geniş bir alana sahiptir. Orta Asya’da başlayarak Selçuklu Devleti ile Anadolu’ya gelen ve Osmanlı Devleti döneminde en güzel örneklerle ulaşan Türk sanatı, günümüzde de varlığını sürdürmektedir. Türk süsleme sanatının, 16. Yüzyıl ortalarından itibaren bütün sanat dallarındaki eserleri süsleyen, gözleme dayanan natüralist üsluptaki çiçek ve bitkisel bezemeleri en büyük başarısı olmuştur (Gürsu, 1988:23). 17. Yüzyılın ilk yarısında sanat kollarında daha bir canlılık, çeşitlilik göze çarpar. Klasik dönemin natüralist üsluptaki Rumi, Hatayi, Sazyolu, Palmet, Lotus, Lale, Karanfil, Sümbül, Gül, Nar, Elma, Çınar Yaprığı, Hançer Yaprığı, Kozalak, Şakayık, Ağaç

gibi çiçek ve bitkisel bezemeleri aynı başarıyla kumaş desenlerine uygulanmış fakat kullanım tarzında ve yerleştiriliş biçiminde bazı değişiklikler olmuştur. (Gürsu, 1988:108)

Osmanlı dönemi kumaş örneklerine bakıldığında, geleneksel süsleme motiflerinin en güzel örneklerini bulmak mümkündür. Bu örnekler günümüz döşemelik kumaşlarında ve ev tekstillerinde de çeşitli düzenlemelerle karşımıza çıkmaktadır.

Ev tekstili ürünleri son yıllarda gittikçe önem kazanmış, moda ve yeni eğilimler tüketici tercihlerini belirler hale gelmiştir. Tıpkı dünyada olduğu gibi ülkemizde de sektör giderek büyümüş, tek başına bir sektör olma yolunda ilerleme yolunda hızlı adımlar atmıştır. Yeni icatlar, keşifler, bakış açıları, batı dünyası ile ilişkilerin çoğalması Türk süslemeciliğine yeni renkler, motifler desenler getirmiştir. (Şengül, 1990:3)

Son yıllarda görsel medya ve iletişim kanalları yoluyla Osmanlı dönemi motif ve desenlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. Kitleler edindikleri izlenimler ve popülerite nedeniyle saray desenlerine olan talebi artırmış ve firmalarda bu doğrultuda yeni tasarımlar geliştirmişlerdir.

2.YÖNTEM

Araştırmanın evrenini Denizli ilindeki ev tekstili ve Bursa ilindeki döşemelik kumaş üreten firmalar, örneğini ise 7 adet ev tekstili (nevresim) ve 18 adet döşemelik kumaş oluşturmaktadır. Araştırmanın kavramsal çerçevesi literatür bilgileri doğrultusunda oluşturulmuştur. Firmalardan elde edilen ürün örnekleri, farklı kaynaklarda bulunan geleneksel motiflerle karşılaştırılarak bilgi formları düzenlenmiştir. Bu formlarda yer alan veriler çizelgelere dönüştürülmüş, frekans ve yüzde alınarak yorumlanmıştır.

3.BULGULAR VE YORUM

3.1.İncelenen Nevresim Takımlarına İlişkin Veriler

Tablo 1’de incelenen nevresim takımlarının zemin ve desenlerinde kullanılan renk özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur.

Renkler	Zeminde		Desende	
	f	%	f	%
Kırmızı	1	14,3	1	14,3
Siyah	3	42,8	2	28,6
Beyaz	1	14,3	5	71,5
Yeşil	2	28,6	3	42,8
Mavi	1	14,3	2	28,6
Krem	1	14,3	-	-
Sarı	1	14,3	7	100
Lacivert	1	14,3	1	14,3
Turkuaz	-	-	1	14,3
Gri	-	-	1	14,3
Kahverengi	-	-	2	28,6

Tablo 1. Nevresim Takımlarında Zemin ve Desen Renk Özellikleri

İncelenen görsellerde, zeminde en çok kullanılan renk siyah, en az kullanılan renkler ise kırmızı, beyaz, mavi, krem rengi, sarı ve lacivert olmaktadır. Desende kullanılan renklerin dağılımına bakıldığında, en çok kullanılan renk sarı, daha sonra sırasıyla beyaz ve yeşil, en az kullanılan renkler ise siyah, kahverengi, mavi, turkuaz, gri, kırmızı ve lacivert olarak belirlenmiştir. Zeminde en çok siyah rengin kullanılması, geleneksel renklere bağlı kalınmadığını göstermektedir. Desenlerde kullanılan renklere bakıldığında ise genellikle sarı, beyaz ve yeşil kullanıldığı görülmüştür. Özellikle 16. yüzyılda üretilen saray kumaşlarından kemhada ve padişah kaftanlarında göze çarpmaktadır. (Atasoy ve diğerleri, 2001: 81-96)

Resim 1. Osmanlı Saten Nevresim Takımı (Kaynak: <http://www.cottonbox.com.tr/2014Kis-OsmanliSatenNevresimTakimi.html>)

Tablo 2’de incelenen nevresim takımlarının motif özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur.

Motif Özellikleri		f	%
	Şemse	3	42,9
	Lale	4	57,2
	Karanfil	2	28,6
	Yıldız (Madalyon)	1	14,3
	Rumi	4	57,2
	Bahar Dalı	4	57,2

Tablo 2. Nevresim Takımlarında Motif Özellikleri

İncelenen örneklerde en çok uygulanan motifler lale, rumi ve bahar dalı motifleri, en az uygulanan motif ise yıldız (madalyon) motifi olarak saptanmıştır. Osmanlı döneminde kullanılan lale, rumi ve bahar dalı motifleri, nevresim takımlarında fazla üsluplaşmamış halleriyle karşımıza çıkmaktadırlar. Geleneksel motiflerin orijinal hallerine ve üsluplarına bağlı kalınması, incelenen ev tekstili ürünlerinden nevresimlerde açıkça göze çarpmaktadır. Lale ve rumi motifleri geleneksel Türk motifleri arasında her daim bulunmuştur. Özellikle lale motifine çeşitli biçim ve büyüklükte rastlamak mümkündür. Lale motifi 16. yüzyılda oval formlarda çizilmiş ve uygulanmıştır. Rumi düzenlemeler erken dönem Osmanlı dönemi tezhip, çini ve işlemelerinde görülür. Bahar dalları 16. yüzyılın ikinci yarısında ve 17. yüzyılın başlarında kullanılan bir üslup olmuştur ve genellikle çatma, kadife yastık yüzlerinde, zengin kompozisyonlarıyla bütün zemini kaplar. (Gürsu, 1998)

Resim 2. Osmanlı Saten Nevresim Takımı (Kaynak: <http://www.cottonbox.com.tr/2014Kis-OsmanliSatenNevresimTakimi.html>)

Tablo 3'de incelenen nevresim takımlarının kompozisyon özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur.

Kompozisyon Özellikleri		f	%
	Dolaşmalı	2	28,6
	Şaşırtmalı	1	14,3
	Sıralı	1	14,3
	Tam Rapor	5	71,5

Tablo 3. Nevresim Takımlarında Kompozisyon Özellikleri

İncelenen örneklerin kompozisyon özelliklerine bakıldığında, en sık kullanılan tam raporlu kompozisyon, en az kullanılan şaşırtmalı ve sıralı kompozisyon olmuştur. Osmanlı döneminde bezemelerin çeşitliliği kadar kompozisyonların çeşitliliği de göze çarpmaktadır. Günümüz nevresimlerinde tam rapor kullanımı daha sık görülmektedir. Tasarımcıların ifadesine göre; göz alıcı ve eşi benzeri bulunmayan geleneksel motiflerimizin en etkili yerleşim düzeni, tam rapor olarak nevresimlerde kullanılmıştır.

Elde edilen verileri değerlendirecek olursak, nevresimlerde zemin renkleri daha çok siyah renkten oluşmaktadır. Daha sonra kullanım sıklığına göre yeşil, kırmızı, sarı, beyaz, mavi renkler gelmektedir. Desenlerde kullanılan renklerde en çok sarı, daha sonra sırasıyla yeşil, beyaz, mavi, kahverengi, kırmızı, siyah ve gri renkler gelmektedir. Kompozisyon ve motif özelliklerine bakıldığında, incelenen görsellerin tümünde bitkisel bezeme uygulanmıştır. Kompozisyonlarda en sık tam rapor olup, sırasıyla dolaşmalı düzen, şaşırtmalı ve sıralı düzen uygulanmıştır.

Resim 3. Osmanlı Saten Nevresim Takımı (Kaynak: <http://www.cottonbox.com.tr/2014Kis-OsmanliSatenNevresimTakimi.html>)

3.2. İncelenen Döşemelik Kumaşlarına İlişkin Veriler

Tablo 4’de incelenen döşemelik kumaşların zemin ve desenlerinde kullanılan renk özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur.

Renkler	Zeminde		Desende	
	f	%	f	%
Kahverengi	1	5,6	4	22,2
Açık kahve	4	22,2	2	11,1
Koyu kahve	2	11,1	1	5,6
Bakır yıldız	-	-	2	11,1
Sarı yıldız	1	5,6	2	11,1
Gümüş yıldız	1	5,6	1	5,6
Siyah	1	5,6	4	22,2
Füme	2	11,1	1	5,6
Gri	1	5,6	4	22,2
Beyaz	2	11,1	3	16,7
Pembe	-	-	1	5,6
Açık pembe	1	5,6	1	5,6
Kırmızı	1	5,6	5	27,8
Sarı	2	11,1	4	22,2
Açık sarı	-	-	1	5,6
Yavru ağzı	-	-	1	5,6
Mor	-	-	1	5,6

Tablo 4. Döşemelik Kumaşlarda Zeminde ve Desende Kullanılan Renk Özellikleri

Döşemelik kumaşlarda zemin ve desen renk özelliklerine bakıldığında, zeminlerde en çok açık kahvenin, desenlerde ise en çok kırmızının kullanıldığı görülmüştür. Zemin renginde en az kahverengi, sarı yıldız, gümüş yıldız, siyah, gri, açık pembe ve kırmızı, desende en az koyu kahve, gümüş yıldız, füme, pembe, açık pembe, açık sarı, yavru ağzı ve mor renklerinin kullanıldığı görülmüştür.

Araştırmada, döşemelik kumaş zeminlerinde en çok açık kahve rengin kullanılması, 16.yüzyıl ortası ipek elbiseler, 16. yüzyıl ve 17. yüzyıl kemha kumaşlar ve 19. yüzyıl seveyi kumaşlarda bu rengin kullanımıyla benzerlik göstermektedir. İncelenen döşemelik kumaşların desenlerinde en çok kırmızı rengin kullanılması,16. yüzyıl kemha kaftanlar, 17. yüzyıl çatma kumaşlar ve 18. yüzyıl ipek şalvarlarda bu rengin kullanımıyla benzerlik göstermektedir. (Atasoy ve diğerleri; 2001)

Tablo 5’de incelenen döşemelik kumaşlarda kullanılan motif özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur.

Motifler	f	%
Lale	4	22,2
Şemse(oval madalyon)	3	16,7
Gül	2	11,1
Stilize bitkisel(dal) motifler	9	50
Rumi	2	11,1
Hançer yaprağı	1	5,6
Rozet	2	11,1
Nar	1	5,6
Palmet	1	5,6
Şal	1	5,6
Çintemani	1	5,6
Kaplan çizgisi	1	5,6
Hatayi	1	5,6
Penç	2	11,1

Tablo 5. Döşemelik Kumaşlarda Motif Özellikleri

Bu sonuçlara göre incelenen döşemelik kumaşlarda en fazla stilize bitkisel (dal) motifler ve lale motifleri, en az hançer yaprağı, nar, palmet, şal, çintemani, kaplan çizgisi ve hatayi motifleri olduğu saptanmıştır.

Araştırmada, döşemelik kumaşlarda dal motiflerinin kullanılması, 17. yüzyıl kemha kumaşlar, 18. yüzyıl çatma kaftanlardaki dal motifleri ile benzerlik göstermektedir. Ancak günümüzde bu dönemlerden farklı olarak motifler stilize edilmiş halde karşımıza çıkmaktadır. Lale motiflerinin kullanımı ise özellikle 16-18. yüzyıl çatma, kemha kumaşlarla oldukça benzerlik göstermektedir. (Atasoy ve diğerleri; 2001).

Tablo 6’da incelenen döşemelik kumaşlarda kullanılan kompozisyon özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur.

Yerleşim Düzeni	f	%
Şaşırtmalı (değişimli sıralı)düzen	5	33,3
Yatay-dikey yönde ulama	8	53,3
Sıralı düzen	1	6,7
Dikey dalgalı dal düzeni	1	6,7

Tablo 6. Döşemelik Kumaşlarda Kullanılan Kompozisyon Özellikleri

Bu sonuçlara göre döşemelik kumaşlarda en çok kullanılan yerleşim düzeni yatay-dikey yönde ulama düzenidir. En az kullanılan yerleşim düzenleri ise sıralı düzen ve dikey dalgalı düzendir.

Araştırmada, döşemelik kumaşlarda en çok kullanılan yerleşim düzeni olarak yatay-dikey yönde ulama düzeninin kullanılması, Osmanlı döneminde birçok kumaşta kullanılan yerleşim düzeninin günümüzde de uygulandığını göstermektedir. Geleneksel motiflerimizin özellikle bu yerleşim düzeni ile hem bütünlüğe hem zenginliğe katkısı oldukça fazladır.

Elde edilen veriler değerlendirildiğinde; döşemelik kumaş zeminlerinde en çok açık kahvenin, desenlerde ise en çok kırmızının kullanıldığı, bezemelerin en fazla stilize bitkisel (dal) motifleri ve lale motifleri ile oluştuğu, en çok kullanılan yerleşim düzeninin ise yatay-dikey yönde ulama düzeni olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar saray kumaşlarının renk ve desen özellikleri ile benzerlik göstermektedir.

4.SONUÇ

Bu araştırma günümüzdeki ev tekstili ürünlerinden döşemelik kumaşların ve nevresimlerin günümüzdeki desen, motif ve kompozisyon özelliklerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırma kapsamında bilgi formlarından elde edilen verilere göre; nevresimlerin zeminlerinde en çok siyah, desenlerinde ise sarı renklerinin kullanıldığı, döşemelik kumaşların zeminlerinde en çok açık kahverenginin, desenlerde kırmızı rengin kullanıldığı görülmüştür. Nevresimlerde en çok kullanılan motifler Rumi, Lale ve Bahar Dalı motifleri, döşemelik kumaşlarda ise stilize bitkisel motifler ve lale motifleri olarak saptanmıştır. Nevresimlerde en çok kullanılan kompozisyon, tam rapor kompozisyon, döşemelik kumaşlarda en çok kullanılan kompozisyon ise yatay-dikey yönde ulama düzenli kompozisyonudur.

Nevresim takımlarında kullanılan renkler, hem günümüz modasına uyması açısından hem de müşterilerin kendi isteklerine göre belirlenmektedir. Geleneksel motifler üsluplarına sadık kalınarak nevresim takımlarında uygulanmıştır.

Döşemelik kumaşlarda ise Osmanlı saray esintisi taşıyan örnekler arasında sık kullanılan renkler ve motiflerin, geleneksel özellikler taşıdığı söylenebilir. Bunun nedeni ise medya yoluyla bu ürünlerin günümüzde oldukça fazla ön plana çıkmış olması ve popülerliğinin artmış olmasıdır. Toplumda ön plana çıkan bu beğeniler döşemelik kumaş üretimindeki tasarımları da etkilemiştir. Ancak bu ürünlerin renk ve motif özellikleri kişisel tercih farklılıklarına ve moda hitap edecek biçimde çeşitli tasarımlarla da zenginleştirilmeye çalışılmıştır.

Günümüzde, sanatın hemen her alanında küreselleşme etkisi ile birbirine benzer işler ortaya çıkmıştır. Zamanla insanlar, bu durumdan sıkılmaya başlamış ve farklı kültürlere ait eserlere/örneklerle ilgi duymaya başlamıştır. Türk kumaş sanatı tarihinin en önemli örnekleri olarak kabul edilen Osmanlı saray kumaşları günümüzde, popüler kültürün de etkisiyle çok önemli bir yere gelmiştir. İnsanlar, televizyondaki dizilerden, dergilerden vb. etkilenecek geleneksel eserlere ilgi duymaya başlamıştır. Böylece Türk kumaş sanatında kullanılan zengin motifler, moda ve tekstil tasarımcılarına ilham kaynağı olmuştur. Türk ev tekstili tasarımının dünya çapında belli bir yere gelmesi için, tarihimizdeki zengin kaynaklardan yararlanmak ve onları yeni kullanım alanlarında yaşatmak faydalı olacaktır.

KAYNAKÇA

ARPACI, F., DEMİRCİ, A., ERSOY, F., TOKYÜREK, Ş. (2007). Kadın Tüketicilerin Ev Tekstil Ürünlerini Kullanım Durumları, Tercih ve Sorunları, Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:20, Ankara.

ATASOY, N., DENNY, W., MACKIE, L., TEZCAN, H. (2001) İpek- Osmanlı Dokuma Sanatı TEB Yayınları, İstanbul.

DEVELİOĞLU, F., KILIÇKINI, N., (1982) Osmanlıca Türkçe Okul Sözlüğü, Rafet Zalimler Kitabevi, İstanbul.

GÜRSU, N. (1988) Türk Dokumacılık Sanatı Çağlar Boyu Desenler, Redhouse Yayınevi, İstanbul.

İstanbul Ticaret Odası (2002), *Ev Tekstili Sektörü ve Çek Cumhuriyeti Polonya Pazar Araştırması*. İTO Yayınları, İstanbul.

SAVAŞ, F., (2013). Türkiye’de Çağdaş Karo Tasarımında Geleneksel Motiflerin Kullanımı ve Örnek Uygulamalar, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On sekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.

ŞENGÜL, Z., (1990). Süsleme Sanatı, Geçit Kitabevi, İstanbul.

ORTAÇ, H. S. (2010). Çankırı Kızırmak İlçesi Kuzeykışla ve Güneykışla Köyü Kilim Dokumaları, Milli Folklor, 22 (86), s. 140-148.

<http://www.cottonbox.com.tr/2014Kis-OsmanliSatenNevresimTakimi.html>